

**Nr. 72
Din 6 iulie 2020**

*Domnului Igor DODON,
Președinte al Republicii Moldova*

*Doamnei Zinaida GRECEANÎI,
Președinte al Parlamentului Republicii Moldova*

*Domnului Ion CHICU,
Prim-ministru al Republicii Moldova*

*Domnului Serghei PUȘCUȚA,
Viceprim-ministru, Ministru al Finanțelor*

*Doamnei Viorica DUMBRĂVEANU,
Ministru al Sănătății, Muncii și Protecției Sociale*

*Domnului Nicolae Furtună
Director General al Agenției Naționale pentru Sănătate Publică*

Copie: Secretariatul Consiliului Economic pe lângă Prim-ministru

EXCELENȚE,

Stimați Domni și Doamne,

Asociația Investitorilor Străini din Moldova (FIA) Vă salută și Vă exprimă înaltele sale considerațiuni. Ținem să comunicăm, că societățile – membre FIA apreciază eforturile DVS în gestionarea crizei pandemice COVID-19, în sensul prevenirii și reducerii impactului negativ al acesteia, dar și setul de măsuri aprobate în susținerea mediului de afaceri.

În același timp, nefiind indiferenți și din dorința de a fi pro-activi, am organizat un șir de întrevederi și consultări cu membrii FIA, cu invitarea și participarea experților competenți din domeniu, în scopul identificării măsurilor suplimentare în suportul autorităților publice, pentru îmbunătățirea gestionării pandemiei COVID-19.

Tot aici, ținem să menționăm, că societățile – membre FIA sunt cele mai mari companii cu investiții străine directe, care oferă peste 27 000 locuri de muncă, iar măsurile propuse vor permite, cu desăvârșire, protejarea angajaților săi, sunt companiile care au efectuat investiții în economia Republicii Moldova peste 1 miliard 200 mii Euro, fiind agenți economici onești și de bună credință, și nu în ultimul rând,

sunt companiile care *crează și modelează imaginea Republicii Moldova*, în raport cu partenerii străini, dar și o promovează în afara hotarelor țării. Un alt moment important la care dorim să atragem atenția, este solidarizarea membrilor FIA, drept membri social responsabili ai comunității, care, odată cu instituirea stării de urgență, au acordat suport atât autorităților publice centrale și locale, cât și instituțiilor medicale, prin efectuarea donațiilor filantropice în lupta cu pandemia.

Astfel, Asociația Investitorilor Străini vine în atenția Dumneavoastră cu următoarele propuneri și măsuri în gestionarea pandemiei COVID-19, după cum urmează:

I. Continuarea controlului procesului epidemic, prin:

A. Prevenirea infectării cu SARS-CoV-2, prin identificarea persoanelor din grupul de risc, deoarece anume aceste persoane dezvoltă forme deosebit de severe, care duc la costuri semnificative pentru sistemul de sănătate și, deseori, eforturile medicale eșuează, iar drept consecință, persoanele decedază.

- interzicerea activității la birou a persoanelor cu vârsta mai mare de 63 ani, până la sfârșitul anului 2020; limitarea semnificativă a deplasării acestora, cu asigurarea regulată a hranei, medicamentelor și altor produse, pentru a se întreține; monitorizarea respectării acestui regim, etc. În special, este foarte important să se aplice aceste măsuri în raport cu lucrătorii medicali, având în vedere decesele multiple care s-au întâmplat în sistemul medical, de la începutul pandemiei.

B. Efectuarea analizei epidemiologice detaliate a evoluției pandemiei COVID-19 în Republica Moldova, pentru a evidenția locurile și modalitatea cea mai comună de infectare. Măsurile naționale de prevenție fiind ulterior ajustate în conformitate cu particularitățile depistate.

C. Creșterea capacităților de procesare ale laboratoarelor diagnostice și apropierea lor de beneficiar, prin:

- achiziționarea și utilizarea testelor rapide pentru antigenul SARS-CoV-2, cu obținerea rezultatului în cca 15 min; aceasta poate fi utilizată ca metodă de screening al persoanelor din grupul de risc;
- achiziționarea de analizatoare complet automatizate pentru efectuarea testului PCR SARS-CoV-2 (inclusiv, consumabile aferente), precum și crearea laboratoarelor regionale de referință (cu certificare rapidă, provizorie); instruirea operatorilor pentru analizatoare, mentenanță, logistică, bioingineri, metodiști.

D. Testarea în masă a populației, din contul asigurărilor obligatorii de asistență medicală, prin creșterea accesibilității și disponibilității imediate și gratuite a populației (în special – testele screening rapide la antigen viral). Totodată, recomandăm distribuirea pliantelor informative, în toate unitățile medico-sanitare din țară, puncte mobile de control, AMU, SMURD, aeroport, puncte vamale, poliție, instituții HORECA (care, astfel, ar putea funcționa în condiții de securitate sporită).

E. Testarea în masă a angajaților din medicină și a celor din alte domenii strategice, cu risc înalt (poliție, penitenciare, frontieră, magazine etc.), prin:

- testarea periodică a tuturor angajaților unităților medico-sanitare. La fiecare 2 săptămâni: toți angajații, inclusiv, subdiviziunile de suport, logistică, bucătăria etc., ceea ce va permite identificarea tuturor suspecților și stoparea transmiterii virusului în instituția respectivă.

F. Fortificarea capacităților de monitorizare epidemiologică a persoanelor infectate, precum și a contactilor, prin:

- crearea registrului electronic interactiv al persoanelor pozitive și al contactilor, cuplat cu harta localităților Republicii Moldova și cu numărul de telefon mobil (interactiv, GPS-linkat), ceea ce va permite monitorizarea online a evoluției focarelor de COVID-19, a trasabilității contactilor, caracteristica lor socio-demografică și profesională.
- implicarea capacităților tehnice ale operatorilor de telefonie mobilă, a specialiștilor în IT, etc (de ex: atenționarea prin SMS al persoanelor aflate în carantină să revină la locul de izolare în caz că părăsesc locația fără autorizare, înștiințarea organelor de drept referitor la încălcările rebele);
- crearea grupurilor de voluntari, care pot proveni din șomeri, polițiști, rezerviști, militari în termen etc., care, fiind instruiți timp de 1 zi, vor distribui pliante informative, vor dirija fluxurile de populație în parcuri, piețe, alte locuri aglomerate, atenționând la purtarea obligatorie și corectă a măștii, respectării distanței fizice, etc.
- restructurarea orarului de muncă (astfel, capacitatea transportului public să fie adaptată la fluxul de pasageri, fapt ce va evita crearea aglomerațiilor în stații). Drept măsuri suplimentare, pot fi: promovarea lucrului la domiciliu & distanță, lucrul pe zile pare sau impare, pentru diferite categorii de angajați, lucrul pe schimburi (dimineață, seara).

G. Organizarea structurală și funcțională a instituțiilor medicale, implicată în acordarea asistenței medicale pacienților COVID-19, prin:

- restructurarea spitalelor aflate în carantină și secțiilor non-covid, dar care nu funcționează din cauza lipsei pacienților sau că este închisă la carantină etc). Aici, considerăm oportună asamblarea ecluzelor de intrare și de ieșire în/din zonele contaminate; zonarea, semnalizarea și marcarea spațiilor; separarea fluxurilor de intrare și de ieșire a pacienților de angajați, ai pacienților convențional non-covid de cei covid pozitivi; organizarea izolatoarelor; organizarea transportului securizat al materialelor biologice și al deșeurilor; organizarea modalității de comunicare (doctor-asistentă-pacient) prin interfon sau camere web fără înregistrare; crearea de puncte de triaj acoperite (cort, container etc.) în curtea spitalului, pentru a evita aglomerările la ușă.
- montarea ecluzelor / boxelor sanitare mobile, provizorii, pentru echipajele AMU/SMURD/AVIASAN pentru îmbrăcarea/dezbrăcarea/schimbarea în condiții de siguranță a echipamentului de protecție individuală.

II. Comunicare și protecție socială; echilibrarea măsurilor restrictive cu cele de menținere a economiei:

A. Instruirea activă a populației referitor la măsurile de protecție, conduita individuală și colectivă, implicarea participativă în limitarea răspândirii virusului, prin:

- distribuirea pliantelor informative, emisiuni mass-media (radio, TV, internet); spoturi (identice publicității TV), conduita în autoizolare, conduita în cazul unui apropiat afectat de COVID-19.

B. Combaterea știrilor false, a miturilor și dezinformării, prin identificarea surselor de origine ale știrilor false și aplicarea măsurilor speciale de investigație, tragerea la răspundere a celor ce răspândesc activ dezinformarea; implicarea SIS, structurilor MAI etc.

C. Asigurarea cu echipament de protecție a păturilor social-vulnerabile și asistarea persoanelor infectate, prin:

- livrarea pachetelor sociale alimentare la domiciliul persoanelor în carantină, infectate, asimptomatice sau cu formă ușoară de boală, dar și persoanelor în vârstă mai mare de 63 de ani (în baza registrului unic electronic);
- livrarea la domiciliu de medicamente, măști, dezinfectanți;
- punerea la dispoziție a lăzilor de colectare a deșeurilor speciale, separat de gunoiul menajer, în special în blocurile/zonele unde persoanele sunt ținute în carantină sau izolate.

În acest proces, pot fi implicați voluntari, comunitățile religioase, carabinieri, soldați în termen, studenți de la alte instituții etc.

III. Optimizarea fluxurilor de pacienți și a logisticii:

A. Crearea unui punct de comandă și control unificat al fluxurilor de pacienți, cu redistribuirea lor echitabilă între instituțiile medicale (informatizat, cu prezentarea datelor în regim de timp real), a numărului de paturi disponibile pe instituții și al mașinilor de ventilare pulmonară artificială libere.

B. Evidența transparentă a stocurilor, consumurilor și achizițiilor (medicamente, consumabile, dispozitive, echipamente de protecție), prin intermediul unei aplicații on-line, centralizată, de urmărire on-line a stocurilor.

IV. Managementul și protecția resurselor umane ale sistemului de sănătate:

A. Includerea principiului de rotație a echipelor din secțiile terapie intensivă, care sunt cele mai solicitante din punct de vedere fizic, moral, profesional:

B. „Dizolvarea” / suplینirea echipelor din terapia intensivă cu medici de alte specialități.

C. Acordarea zilelor de pauză după fiecare rotație, pentru a reuși recuperarea medicilor și personalului medical implicat.

D. Acordarea unei pensii de întreținere pentru copiii minori sau părinții pensionari ai lucrătorului medical decedat în relație cu exercitarea atribuțiilor de serviciu.

E. Testarea obligatorie periodică.

F. Retribuirea adecvată a muncii (explicarea transparentă, prin exemplu concret, cum se calculează salariul final al unei persoane care lucrează în COVID).

V. Asigurarea continuității asistenței medicale a pacienților non-covid:

A. Continuarea monitorizării recuperării (convalescenței) pacienților covid, care au fost internați în spital, în special – în secțiile de terapie intensivă (medicina de familie).

B. Programe / granturi de cercetare (particularități în diverse specialități medicale, sănătate publică, impact social, economic, demografie, prognoze și modele de viitor etc).

VI. Evaluarea impactului la distanță a maladiei COVID-19 asupra sănătății publice, adaptarea pe termen lung a sistemului de sănătate, la eventuala repetare a valurilor epidemice:

- construirea / achiziționarea spitalelor de boli infecțioase modulare, care pot fi asamblate / dezasamblate rapid, în locurile de importanță strategică;
- crearea rezervei de stat (echipamente de protecție individuală pentru angajații sistemelor de sănătate și pacienți, medicamente indispensabile, consumabile, dezinfectanți etc.)
- investiții strategice (spitale regionale moderne, adaptarea arhitecturii spitalelor actuale, dotarea cu aparatură medicală modernă).

În speranța că veți da curs adresării nominalizate, Vă mulțumim anticipat și suntem la dispoziția Dumneavoastră pentru mai multe detalii sau precizări. Ca de fiecare dată, membrii FIA vor fi receptivi și vor susține orice măsură luată de autorități în gestionarea crizei.

Cu profund respect,

Ana Groza

Director Executiv

